

Et siste farvel til Marx

100561

London (NTB): Mens Øst-Europa har kvittet seg med det som minner om gamle regimer, er det fortsatt mange nysgjerrige — og noen få meningsfeller — som finner fram til Karl Marx gravsted i London. Kommunismens grunnlegger er nå blitt en turistattraksjon som gir klingende mynt i kassa til den private kirkegården.

Ved den majestetiske bronsestatuen av Karl Marx ligger det alltid friske blomster. Ansatte ved kirkegården Highgate i Nord-London forteller at mange besøkende de siste ukene har kommet for å ta et siste farvel med Karl Marx.

— Jeg kom for å si farvel. For å si at alt er forandret, forteller George Bellis fra Liverpool.

De par hundre besøkende som daglig oppsøker kirkegården har sin helt spesielle grunn for å dra dit. Som Bellis fra Liverpool, er det noen som gjør turen til sitt helt personlige oppgjør med marxismen. Andre er mest nysgjerrige, mens noen få kommer for å ære sin politiske helt. En og annen har også helt andre grunner.

— Jeg kom ikke hit på grunn av Karl Marx, poengterer Tormod Ringvold fra Lillehammer, den eneste nordmannen vi traff på kirkegården.

— Jeg pleier ofte å besøke kirkegårder når jeg er ute og reiser. Highgate har vært på listen i mange år, men det har liksom ikke passet for denne gangen. På kirkegårder finner jeg en atmosfære som fascinerer meg. Et skille mellom liv og død. Men Karl Marx har jeg ikke noe spesielt forhold til, sier han.

Inngangspenger

I nærheten av Karl Marx ligger flere kjente britiske sosialister gravlagt. De aller fleste av dem hadde et siste ønske om å bli gravlagt i nærheten av sin politiske leder. Det spørs hva de i dag ville ha sagt dersom de hadde visst at

FASCINERT: Karl Marx gravsted er blitt turistattraksjon det koster ett pund å besøke. — Men jeg kom ikke hit på grunn av Marx, men fordi jeg er fascinert av kirkegårder, sier Tormod Ringvold fra Lillehammer.

kirkegården tar ett pund i inngangspenger.

— Jeg synes det er utrolig at de krever inngangspenger. Selv om jeg politisk sett befinner meg langt fra marxismen, tviler jeg på om Karl Marx hadde likt det, sier Geoffrey Theobald fra Brighton, tidligere forretningsmann som nå har viet sitt liv til politikken.

Men årsaken til kirkegårdens uvanlige praksis er enkel. Opprinnelig var kirkegården eid av et privat selskap. Dette selskapet gikk imidlertid konkurs, og en stund var det fare for at hele kirkegården ble erstattet av kontorblokker. Men en iherdig aksjon blant folk i området sørget for at kirkegården ble bevart, og i dag drives den av innsamlede midler — og inngangspenger.

Mange tyskere

Karl Marx døde i mars 1883, 65 år gammel. Sine siste leveår tilbragte han i Nord-London, og fem andre familiemedlemmer er også gravlagt på kirkegården Highgate. Blant dem som i dag besøker gravstedet, er tyskerne i flertall. Spesielt mange østtyskere har tatt vegen til Highgate det siste året. Men også japanske reiseselskap, danske kirkegårdsarbeidere og engelske familier finner vi blant dem som besøker gravstedet. Sannsynligvis er de mer fornøyd enn amerikaneren som trodde han hadde kommet til roc-ke-legenden Jim Morrisons grav. Han forlot gravstedet skuffet da han oppdaget at han ikke bare var på feil kirkegård, men også i feil land.